

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний аерокосмічний університет
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра Права (№ 702)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми

 Віталій ПАВЛИКІВСЬКИЙ

« 20 » жовтня 2026 р.

СИЛАБУС ОBOB'ЯЗKОВОЇ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВІЙСЬKОВЕ ПPABO

Галузь знань: D «Бізнес, адміністрування та право»
Спеціальність: D8 Право
Освітня програма: Право

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Форма навчання: денна та заочна

Силабус введено в дію з 20.10.2026 року

Харків – 2026 р.

Розробник:

Професор кафедри права, доктор юридичних наук,
професор Наталія ФІЛІПЕНКО

(підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні
кафедри права гуманітарно-правового факультету:
Протокол № 3 від 12.10.2026 року

Завідувач кафедри права,
доктор юридичних наук, професор

(підпис) Віталій ПАВЛИКІВСЬКИЙ

Погоджено
з представником здобувачів освіти

здобувач чк 4534

(підпис)

Mariya DOLGOVA

1. Загальна інформація про викладача

Наталія Євгенівна Філіпенко, докторка юридичних наук, професорка, професорка кафедри права гуманітарно-правового факультету Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут».

E-mail: n.filipenko@khai.edu

Сферу наукових інтересів становлять питання методики та методології наукової діяльності, етики наукових досліджень, проблеми правового регулювання, організації та здійснення превентивної діяльності органами Національної поліції України, питання протидії кримінальній кіберпротиправності; актуальні напрями забезпечення безпеки критичної інфраструктури; права людини та їх забезпечення під час здійснення слідчих (розшукових) дій та оперативно-розшукових заходів; теоретико-правові та організаційно-тактичні питання забезпечення державної політики протидії злочинності на об'єктах аерокосмічної галузі як складової критичної інфраструктури України.

Викладає дисципліни: «Міжнародне право», «Кримінальне право», «Правові засади запобігання та протидії корупції», «Військове право».

2. Опис навчальної дисципліни

Форма навчання – денна, заочна

Семестр, в якому викладається дисципліна – 1

Дисципліна – *обов'язкова*

Загальна кількість годин за навчальним планом – 120 годин / 4 кредити ЄКТС:

за денною формою навчання 48 години аудиторних занять (лекції 24 год., семінарські / практичні 24 год.) та 72 годин самостійної роботи здобувачів;

за заочною формою навчання 20 годин аудиторних занять (лекції 4 год., семінарські / практичні 16 год.) та 100 годин самостійної роботи здобувачів.

Види занять – лекції, практичні (семінари).

Вид контролю – поточний, модульний контроль, залік

Мова викладання – *українська*.

Пререквізити – Філософія права; Кримінологія; Актуальні проблеми теорії права; Сучасні проблеми кримінального права та кримінології; Актуальні питання адміністративного права та адміністративного судочинства.

Кореквізити – Сучасні проблеми доказування у кримінальному провадженні; Актуальні проблеми правового регулювання та організації безпеки суб'єктів господарювання критичної інфраструктури та повітряного транспорту; Актуальні проблеми запобігання та протидії корупції; Актуальні питання забезпечення прав і свобод людини у кримінальному судочинстві.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – сформувати у здобувачів вищої освіти цілісну систему знань щодо теоретико-методологічних та практичних засад військового права України як комплексної міждисциплінарної та інтегрованої галузі права, включаючи особливості її формування і розвитку в системі права України, а також набуття ними навичок застосування законодавства, аналізу та оцінки сучасного стану та перспектив розвитку правового регулювання військово-правових відносин в умовах євроатлантичної та європейської інтеграції при наявності збройного конфлікту та тимчасовій окупації частини територій України.

Завдання: сформувати у здобувачів вищої освіти цілісні знання щодо предмету, методу, джерел, принципів та системи військового права; надати розуміння основ воєнної безпеки держави; поняття колективної та міжнародної безпеки; сформувати розуміння поняття «стандартизація» та «взаємосумісність» армій держав-членів НАТО, вміння критично оцінювати рівень імплементації стандартів НАТО; визначити основи військової політики України, організаційно-правового забезпечення оборонної реформи в Україні за принципами, стандартами та процедурами НАТО; надати знання про євроатлантичний досвід модернізації сил оборони, а також шляхи запровадження

стандартів Північноатлантичного альянсу у Збройних Силах України; прищепити розвиток навичок логічного, критичного і системного аналізу практики співпраці з НАТО у напрямку повної сумісності Збройних Сил України з відповідними силами держав-членів НАТО; надання навичок аналізу правового забезпечення цивільно-військового співробітництва та здатності пропонувати шляхи вдосконалення системи демократичного цивільного контролю; конкретизація теоретичних і прикладних знань про відбування військової служби та реалізацію військового обов'язку в Україні; визначення основ гендерної політики у секторі безпеки і оборони України; вироблення у здобувачів вищої освіти умінь і навичок користуватися сучасною науковою і спеціальною літературою, електронними юридичними базами даних, іншими інформаційними джерелами тощо.

Перелік компетентностей

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері права у тому числі системного вирішення проблем забезпечення суб'єктів підприємництва, критичної інфраструктури, повітряного транспорту, космічної діяльності тощо.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

Спеціальні компетентності спеціальності (СК).

СК3. Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні.

СК4. Здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України.

СК13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.

Програмні результати навчання:

ПРН 2. Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами. ПРН22. Організовувати та координувати діяльність правоохоронних підрозділів з виявлення потенційно-небезпечних осіб як фактор загроз правопорядку на об'єктах критичної інфраструктури і повітряного транспорту.

ПРН 7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.

ПРН 10. Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права.

ПРН 17. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності, у тому числі щодо забезпечення суб'єктів підприємництва, критичної інфраструктури структури, повітряного транспорту, космічної діяльності тощо.

4. Зміст навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1 ІСТОРИЧНІ ТА ЕПІСТЕМОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ВІЙСЬКОВОГО ПРАВА

Тема 1. Становлення та концептуалізація військового права. Військове право в системі права України.

Лекція: очна-відео-он-лайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Практичне/Семінарське заняття: усне опитування, тестування. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем

Самостійна робота: опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Зміст теми:

Методологічні засади визначення військового права як комплексної галузі українського права. Вплив галузей публічного права на формування військового права України. Військове право як комплексна, інтегрована, міждисциплінарна галузь права, наука, навчальна дисципліна. Предмет військового права України. Загальні ознаки військового права як галузі права України. Принципи, функції та методи військового права. Поняття і структура військового права. Підгалузі та інститути військового права. Джерела військового права. Поняття і види юридичних джерел військового права. Система військового законодавства України. Військові накази як специфічні юридичні джерела військового права.

Завдання для СРС:

Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.

Виконання практичних завдань протягом семестру.

Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Тема 2. Правові основи захисту державного суверенітету, конституційного ладу і територіальної цілісності України.

Лекція: очна-відео-он-лайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Практичне/семінарське заняття: Усне опитування, тестування. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем

Самостійна робота: Опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Зміст теми:

Національна безпека. Поняття воєнної безпеки та оборони держави. Колективна і міжнародна безпека. Основи військової політики України. Організаційно-правове забезпечення оборонної реформи в Україні за принципами, стандартами та процедурами НАТО. Теоретичні та правові основи суспільних відносин у воєнній сфері. Суб'єкти військових правовідносин. Сектор безпеки і оборони України. Збройні Сили та інші військові формування держави як суб'єкти військового права. Повноваження органів державної влади у сфері оборони України. Повноваження складових сил оборони. Теоретико-правові та прикладні проблеми становлення і розвитку військових та військово-цивільних адміністрацій. Організаційно-правове забезпечення функціонування сектору безпеки і оборони. Стратегічне планування в галузі безпеки і оборони.

Завдання для СРС:

Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.

Виконання практичних завдань протягом семестру.

Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Тема 3. Правове забезпечення інформаційної безпеки та кібербезпеки під час воєнних дій.

Лекція: очна-відео-он-лайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Практичне/семінарське заняття: Усне опитування, тестування. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем

Самостійна робота: опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Поняття інформаційного простору та його особливості та характерні риси у сучасному світі. Кіберпростір. Поняття кібергігієни та кібербезпеки. Сутність та зміст системи стратегічних комунікацій у ЗСУ. Організація та реалізація заходів державної інформаційної політики у воєнній сфері.

Завдання для СРС:

Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.

Виконання практичних завдань протягом семестру.

Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Тема 4. Демократичний цивільний контроль за сектором безпеки і оборони.

Лекція: очна-відео-он-лайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда,

навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самотійне спостереження).

Практичне/семінарське заняття: Усне опитування, тестування. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем

Самотійна робота: Опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Зміст теми:

Громадський контроль як складова демократичної правової держави та громадянського суспільства. Організація демократичного контролю над суб'єктами сектора безпеки і оборони у країнах-членах ЄС та НАТО. Становлення і розвиток системи демократичного цивільного контролю над сектором безпеки і оборони України. Формування і розвиток правових засад демократичного цивільного контролю над сектором безпеки і оборони. Трансформаційні зміни цивільного контролю над сектором безпеки і оборони в умовах гібридної війни. Форми та механізми демократичного цивільного контролю над сектором безпеки і оборони України. Моніторинг як інструмент демократичного контролю над сектором безпеки і оборони. Діяльність громадських рад як чинник забезпечення ефективності цивільного контролю. Вивчення громадської думки як складова демократичного цивільного контролю. Механізм організації та проведення громадської експертизи. Форми і порядок проведення консультацій з громадськістю.

Завдання для СРС:

Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.

Виконання практичних завдань протягом семестру.

Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Модульний контроль 1

- *Модульний контроль. Модульна контрольна робота.*
- *Самотійна робота здобувача освіти: підготовка до модульної контрольної роботи.*

МОДУЛЬ 2. ПРАВОВІ ЗАСАДИ ВІЙСЬКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 5. Військовий обов'язок і військова служба як підгалузь військового права.

Лекція: очна-відео-он-лайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самотійне спостереження).

Практичне/семінарське заняття: Усне опитування, тестування. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем

Самостійна робота: Опрацювання навчально- методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Зміст теми:

Військова служба як інститут військового права. Поняття військової служби, її види. Джерела комплектування Збройних Сил України. Підготовка громадян до військової служби. Призовний вік. Граничний вік перебування на військовій службі. Строки військової служби. Добровільне прийняття та призов на військову службу. Правове регулювання комплектування Збройних Сил України особовим складом. Проходження служби у військовому резерві. Особливості проходження служби у військовому резерві під час особливого періоду. Правове регулювання проходження альтернативної (невійськової) служби. Військова освіта.

Завдання для СРС:

Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.

Виконання практичних завдань протягом семестру.

Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Тема № 6. Право рівного доступу до військової служби.

Лекція: очна-відео-он-лайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Практичне/семінарське заняття: Усне опитування, тестування. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем

Самостійна робота: Опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Зміст теми:

Конституційні засади регулювання військового обов'язку, відбування військової служби. Конституційний обов'язок проходження військової служби. Утвердження гендерної рівності та скасування дискримінації за ознакою статі у сфері безпеки і оборони. Забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків під час проходження військової служби у Збройних силах України.

Завдання для СРС:

Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.

Виконання практичних завдань протягом семестру.

Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Тема 7. Військова правоохоронна діяльність.

Лекція: очна-відео-он-лайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Практичне/семінарське заняття: Усне опитування, тестування. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем

Самостійна робота: опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Зміст теми:

Правові засади військової правоохоронної діяльності. Військова юстиція. Правові засади становлення і розвитку системи військової юстиції, організації та діяльності військових правоохоронних органів, військової прокуратури і військового суду. Закордонні приклади систем військової юстиції. Правове забезпечення військової дисципліни та правопорядку сектору безпеки і оборони України. Поняття законності та правопорядку у Збройних Силах України. Поняття та особливості військової дисципліни. Військова служба правопорядку у Збройних Силах України. Дисциплінарна відповідальності військовослужбовців. Порядок проведення службових розслідувань у Збройних Силах України. Адміністративна відповідальність військовослужбовців. Відповідальність військовослужбовців за військові адміністративні правопорушення. Матеріальна відповідальність військовослужбовців. Кримінальна відповідальність військовослужбовців. Розгляд кримінальних проваджень щодо військовослужбовців. Особливості виконання покарань, призначених військовослужбовцям за вчинення кримінальних правопорушень.

Завдання для СРС:

Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.

Виконання практичних завдань протягом семестру.

Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Тема 8. Загальні підстави застосування сили.

Лекція: очна-відео-он-лайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Практичне/семінарське заняття: Усне опитування, тестування. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем

Самостійна робота: опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Зміст теми:

Принципи міжнародного правопорядку «jus ad bellum» та «jus in bello».

Мирний і воєнний час. Особливий період. Воєнний стан. Правове регулювання мобілізаційної підготовки, мобілізації, територіальної оборони. Принципи і зміст мобілізаційної підготовки та мобілізації. Порядок проведення мобілізаційної підготовки та мобілізації. Обов'язки громадян щодо мобілізаційної підготовки та мобілізації. Реалізація режиму воєнного стану.

Завдання для СРС:

Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.

Виконання практичних завдань протягом семестру.

Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Тема 9. Операційне право (Operational Law).

Лекція: очна-відео-он-лайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Практичне/семінарське заняття: Усне опитування, тестування. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем

Самостійна робота: Опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Зміст теми:

Правила застосування сили (ПЗС, Rules of Engagement, ROE). Операції з підтримання миру та безпеки. Правове забезпечення процесу прийняття рішень під час планування та ведення операцій. Захист цивільного населення під час збройних конфліктів, проведення антитерористичних, воєнних, спеціальних операцій.

Завдання для СРС:

Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.

Виконання практичних завдань протягом семестру.

Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Тема 10. Концепція перехідного правосуддя (transitional justice).

Лекція: очна-відео-он-лайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Практичне/семінарське заняття: Усне опитування, тестування. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем.

Самостійна робота: Опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Зміст теми:

Запровадження засад перехідного правосуддя як передумови підготовки до постконфліктного періоду. Поняття та основні елементи перехідного правосуддя як пост-конфліктного врегулювання збройного конфлікту. Індивідуальна відповідальність серед компонент правосуддя перехідного періоду. Право на правду та комісії із встановлення істини. Репарації як компонент перехідного правосуддя. Надання жертвам конфлікту необхідної допомоги у вигляді реституції, компенсації, реабілітації та сатисфакції. Інституційні реформи серед гарантій неповторності збройного конфлікту. Українська модель перехідного правосуддя: сучасний стан та перспективи розробки концепції.

Завдання для СРС:

Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.

Виконання практичних завдань протягом семестру.

Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Тема 11. Відповідальність за порушення права збройних конфліктів.

Лекція: очна-відео-он-лайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Практичне/семінарське заняття: Усне опитування, тестування. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем

Самостійна робота: Опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Зміст теми:

Історичні підвалини встановлення відповідальності за воєнні злочини. Класифікація воєнних злочинів у Римському статуті Міжнародного кримінального суду. Матеріальний, ментальний та контекстуальні елементи воєнного злочину за Elements of Crimes. Проблеми кваліфікації злочинів проти людяності та воєнних злочинів. Система та види покарань за воєнні злочини. Види і склади воєнних злочинів за законодавством України. Відповідальність за порушення законів та звичаїв війни. Особливості доказування та кваліфікації воєнних злочинів. Імплементация міжнародно-правових норм щодо встановлення відповідальності за воєнні злочини. Гармонізація кримінального законодавства України з положеннями міжнародного права. Поняття та способи імплементації норм міжнародного гуманітарного права на національному рівні в Україні.

Завдання для СРС:

Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.

Виконання практичних завдань протягом семестру.

Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Тема 12. Міжнародні кримінальні суди і трибунали.

Лекція: очна-відео-он-лайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Практичне/семінарське заняття: Усне опитування, тестування. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем

Самостійна робота: Опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Зміст теми:

Розвиток концепції міжнародної кримінальної юрисдикції на початку ХХ сторіччя. Нюрнберзький міжнародний трибунал. Токійський міжнародний воєнний трибунал. Міжнародний трибунал для судового переслідування осіб, відповідальних за серйозні порушення міжнародного гуманітарного права, здійснені на території колишньої Югославії з 1991 року. Міжнародний трибунал по Руанді. Спеціальний суд по Сьєрра-Леоне. Юрисдикція сучасних міжнародних кримінальних судів і трибуналів. Юрисдикція постійного Міжнародного кримінального суду, заснованого відповідно до Римського статуту. Принцип компліментарності. Принцип універсальної юрисдикції. Ратифікація римського статуту МКС Україною. Імплементация Римського статуту Міжнародного кримінального суду в національне законодавство – досвід зарубіжних держав та України.

Завдання для СРС:

Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.

Виконання практичних завдань протягом семестру.

Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Модульний контроль 2

Модульний контроль. Модульна контрольна робота.

Самостійна робота здобувача освіти: підготовка до модульної контрольної роботи.

5. Індивідуальні завдання

Навчальним планом не передбачено.

Реферати, аналітичні огляди та інше – це індивідуальні завдання, які сприяють розширенню та поглибленню теоретичних знань з окремих тем навчальної дисципліни, формують навички самостійної роботи з навчальною та науковою літературою, кримінальним законодавством, судовою практикою.

Питання для самостійного вивчення:

Військове право України: етапи становлення та перспективи розвитку.

Збройна агресія як юридичне поняття: національний і міжнародний вимір.

Комплексний характер військового права: поєднання публічного і приватного регулювання.

Принципи військового права: аналіз на прикладі законодавства 2024–2025 років.

Демократичний цивільний контроль над сектором безпеки: механізми та виклики.

Військово-правові режими: воєнний стан, мобілізація, режим ООС.

Гендерна рівність у військовому праві: сучасні тенденції та нормативне забезпечення.

Військова стандартизація в контексті інтеграції України до НАТО.

Правовий статус військовослужбовців: соціальні гарантії та обмеження.

Інститут операційного права: правове регулювання бойових дій.

Військове право як навчальна дисципліна: методика викладання та формування правового мислення.

Роль міжнародного гуманітарного права у формуванні національного військового законодавства.

Військово-правові аспекти реабілітації та соціального захисту військовополонених.

Особливості правового регулювання діяльності спеціалізованих військових формувань.

Військове право в умовах цифрової трансформації оборонного сектору.

Функції військового права: класифікація, зміст і практичне значення.

Організаційно-інтегративна функція військового права як механізм національної єдності.

Економічна роль військового права в умовах збройного конфлікту.

Інформаційна культура військовослужбовців: правове забезпечення та виклики.

Охоронно-захисна функція військового права: механізми реалізації та ефективність.

Імперативний метод у військовому праві: правові межі та етичні дилеми.

Диспозитивний метод як інструмент соціального діалогу у військовій сфері.

Метод рекомендацій у військовому праві: приклади застосування та перспективи.

Взаємозв'язок функцій і методів військового права: теоретичний аналіз.

Правове регулювання поведінки військовослужбовців: функціональний підхід.

Функції військового права: класифікація, зміст і практичне значення.

Організаційно-інтегративна функція військового права як механізм національної єдності.

Економічна роль військового права в умовах збройного конфлікту.

Інформаційна культура військовослужбовців: правове забезпечення та виклики.

Охоронно-захисна функція військового права: механізми реалізації та ефективність.

Імперативний метод у військовому праві: правові межі та етичні дилеми.

Диспозитивний метод як інструмент соціального діалогу у військовій сфері.

Метод рекомендацій у військовому праві: приклади застосування та перспективи.

Взаємозв'язок функцій і методів військового права: теоретичний аналіз.

Правове регулювання поведінки військовослужбовців: функціональний підхід.

Еволюція партнерства України з НАТО: від Ради євроатлантичного партнерства до Ради Україна – НАТО.

Адаптація військового законодавства України до стандартів НАТО: виклики та перспективи.

J-структура як модель управління силами оборони: досвід НАТО та українська імплементація.

Стратегічний оборонний бюлетень України: аналіз цілей та результатів 2016–2025 років.

Роль Комісії Україна – НАТО у трансформації сектору безпеки України.

Цивільний контроль над Збройними Силами України: євроатлантичні стандарти та національні реалії.

Партнерство в умовах війни: як НАТО підтримує Україну у 2022–2025 роках.

Оперативна сумісність ЗСУ з арміями країн НАТО: досягнення та проблеми.

Цифровізація оборонного сектору України: вплив стандартів НАТО на логістику та управління.

Громадська дипломатія та інформаційна підтримка євроатлантичної інтеграції України.

Інституційна модель національної безпеки України: структура, повноваження, взаємодія.

Роль Президента України у формуванні та реалізації політики національної безпеки.

Збройні Сили України: правовий статус, структура, функції в умовах війни.

Служба безпеки України як гарант внутрішньої стабільності держави.

Рада національної безпеки і оборони України: механізми стратегічного управління.

Державна прикордонна служба України: виклики та перспективи в умовах гібридної війни.

ДСНС України: правові засади та практичні механізми реагування на

надзвичайні ситуації.

Державна міграційна служба України: безпековий вимір міграційної політики.

Розвідувальні органи України: правове регулювання та сучасні виклики.

Управління державної охорони України: функції, повноваження, правовий статус.

Кібербезпека як складова національної безпеки: роль Держспецзв'язку.

Державне оборонне замовлення: правові механізми, планування, реалізація.

Військово-промислова політика України: стратегічні пріоритети та інституційне забезпечення.

Національна гвардія України: подвійна роль у системі безпеки та оборони.

Міжвідомча взаємодія в секторі безпеки України: проблеми та шляхи оптимізації.

Конституційні основи військового обов'язку громадян України: аналіз положень Конституції, що визначають обов'язки громадян щодо захисту держави, з урахуванням сучасних викликів.

Збройні Сили України як гарант суверенітету та територіальної цілісності: правовий статус, структура, функції та участь у міжнародних операціях.

Правове регулювання альтернативної (невійськової) служби в Україні: умови проходження, підстави для заміни військового обов'язку, практика реалізації у 2024–2025 роках.

Підготовка громадян до військової служби: законодавчі механізми та освітні програми: аналіз допризовної підготовки, військово-технічного навчання, патріотичного виховання.

Категорії громадян щодо військового обов'язку: правовий статус і функціональне призначення: допризовники, призовники, військовозобов'язані, резервісти – порівняльна характеристика.

Військовий облік в Україні: правові норми, цифровізація та виклики реалізації: огляд процедур, нововведень (електронний кабінет резервіста), проблемні аспекти.

Закон України «Про військовий обов'язок і військову службу»: еволюція норм: ключові зміни, нові статті, практика застосування.

Територіальна оборона України: правова природа, завдання та трансформація в умовах війни: аналіз законодавчих змін, приклади з регіонів.

Міжнародне співробітництво у сфері оборони: правові аспекти участі ЗСУ в миротворчих місіях та навчаннях: приклади 2024–2025 років, правові підстави.

Релігійні переконання та військовий обов'язок: баланс між свободою совісті та національною безпекою: правовий аналіз, етичні дилеми, судова практика.

Права військовослужбовців: соціальні гарантії, правовий захист, механізми реалізації: огляд чинного законодавства та змін у 2025 році.

Військова служба за контрактом: умови, переваги, правове регулювання: аналіз мотиваційних програм, приклади з практики.

Національна безпека України: правові засади, структура та виклики сучасності: інтеграція з євроатлантичними стандартами, стратегічне планування.

Іноземці та особи без громадянства у Збройних Силах України: правовий статус та умови проходження служби: аналіз статей 21-1–21-3 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу».

Патріотичне виховання як складова військової підготовки: правові засади та освітні практики: приклади реалізації програм «Гідність і Сила», роль закладів освіти.

Військова підготовка у закладах вищої освіти: програма офіцерів запасу та її значення для обороноздатності держави: правовий аналіз, освітні моделі.

Мобілізація в умовах воєнного стану: правові механізми, обмеження та гарантії: аналіз нормативних актів, практика застосування у 2024–2025 роках.

Військовий обов'язок як елемент громадянської ідентичності в умовах війни: міждисциплінарний підхід, соціально-правовий аналіз.

Цифровізація військового обліку та служби: правові аспекти впровадження електронних платформ: портал «Дія.Армія», електронний кабінет резервіста.

Правове регулювання участі громадян у забезпеченні оборони держави поза межами військової служби: волонтерство, цивільна оборона, резервні формування.

Правовий статус військовослужбовця в умовах воєнного стану: конституційні межі та спеціальні гарантії.

Реалізація права на охорону здоров'я військовослужбовців: законодавчі основи та сучасна практика.

Військове капеланство як інструмент морально-психологічної підтримки: український та міжнародний досвід.

Право на соціальне забезпечення військовослужбовців: структура, механізми, виклики.

Права військовослужбовців на свободу світогляду та віросповідання: баланс між особистим і службовим.

Реінтеграція військовослужбовців після звільнення: правові гарантії та державні програми.

Участь військовослужбовців у громадських об'єднаннях: правове регулювання та приклади організацій.

Порівняльний аналіз прав військовослужбовців в Україні та країнах НАТО.

Право на життя як базова гарантія військовослужбовця: теорія, практика, міжнародні стандарти.

Електронні сервіси для реалізації прав військовослужбовців: перспективи цифровізації правового захисту.

Правовий статус військовослужбовців: структура, джерела та особливості реалізації.

Гарантії соціального захисту учасників бойових дій: аналіз чинного законодавства.

Судовий захист прав військовослужбовців: конституційні засади та практика застосування.

Грошове забезпечення військовослужбовців: нормативне регулювання та проблеми реалізації.

Медичне та санаторно-курортне забезпечення військовослужбовців: правові аспекти.

Житлові права військовослужбовців: механізми реалізації та законодавчі гарантії.

Правові обмеження військовослужбовців: обґрунтування, межі та компенсаційні механізми.

Правовий статус ветерана війни: співвідношення із статусом учасника бойових дій.

Соціально-правовий захист членів сімей військовослужбовців: сучасний стан і перспективи.

Міжнародні стандарти захисту військовослужбовців: порівняльний аналіз з українським законодавством.

Розмежування військових злочинів, адміністративних правопорушень та дисциплінарних проступків: теоретичний і практичний аспект.

Військова дисципліна як основа правопорядку у Збройних Силах України.

Повноваження Військової служби правопорядку у сфері адміністративного провадження.

Особливості притягнення військовозобов'язаних та резервістів до адміністративної відповідальності.

Альтернативні види адміністративних стягнень у військовій сфері: правове регулювання та практика застосування.

Адміністративні корупційні правопорушення у ЗСУ: нормативне регулювання та відповідальність.

Дисциплінарна відповідальність військовослужбовців: межі, процедура, правові наслідки.

Вплив військових проступків на статус учасника бойових дій: правовий механізм позбавлення.

Службове розслідування як інструмент реагування на порушення військової дисципліни.

Статути Збройних Сил України як джерело регулювання дисциплінарної відповідальності.

Нормативне регулювання кримінального провадження щодо військовослужбовців: аналіз чинного законодавства.

Процесуальні функції військового прокурора у справах про військові злочини.

Доказування у кримінальних провадженнях щодо військовослужбовців:

проблеми та практика.

Спеціальні види покарань для військовослужбовців: правова природа та умови застосування.

Спеціальне судове провадження (*in absentia*): гарантії прав обвинуваченого

Заходи безпеки у кримінальному процесі щодо військовослужбовців: національні та міжнародні стандарти.

Судові дебати у справах про військові злочини: структура, аргументація, тактика.

Апеляційне провадження у справах щодо військовослужбовців: процесуальні особливості.

Вплив особливого періоду на кваліфікацію військових злочинів та призначення покарання.

Перспективи створення військової судової спеціалізації в Україні: обґрунтування та моделі.

Службові обмеження як форма реалізації кримінального покарання у військовому середовищі.

Арешт військовослужбовців: правова природа, порядок виконання та проблеми застосування.

Конфіскація майна як додаткове покарання: особливості реалізації щодо військовослужбовців.

Обмеження волі: правові підстави та межі застосування до військовослужбовців.

Тримання в дисциплінарному батальйоні: аналіз правового механізму та практики виконання.

Процесуальні порушення при виконанні покарань військовослужбовцям: типологія та шляхи запобігання.

Правовий статус військовослужбовця під час відбування покарання: між службою і ізоляцією.

Проблеми нормативного регулювання тримання співробітників розвідувальних органів у дисциплінарних установах.

Порівняльний аналіз виконання покарань військовослужбовцями в Україні та державах НАТО.

Вплив відбування покарання на кар'єрне просування військовослужбовця: правові та соціальні аспекти.

6. Методи навчання

Проведення аудиторних лекцій, практичних занять, індивідуальні консультації (при необхідності), самостійна робота студентів за матеріалами, опублікованими кафедрою (методичні посібники), проведення олімпіад, словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

7. Методи контролю

Під час вивчення дисципліни застосовується поточний, модульний та підсумковий контроль.

Поточний контроль проводиться для оцінювання рівня навчальних досягнень під час семінарських, практичних занять та якості виконання самостійної роботи та передбачає перевірку рівня засвоєння знань, умінь і навичок студентом з кожного окремого модуля навчальної дисципліни.

Поточний контроль – проведення семінарських занять, відпрацювання академічних заборгованостей.

Поточний контроль під час проведення семінарських занять передбачає перевірку рівня засвоєння знань, умінь і навичок студентом з кожного окремого навчального (змістового) модуля навчальної дисципліни та їх корекцію. Прозорість оцінювання рівня знань студентів забезпечується чіткими критеріями.

Модульний контроль – визначає якість виконаної студентом навчальної роботи з певного навчального (змістового) модуля та оцінюється за сукупними підсумками поточної успішності, включаючи виконану індивідуальну, самостійну та модульну контрольну роботу.

Підсумковий контроль – виставляється як сума балів з усіх модулів навчальної дисципліни та обраховується, як правило, як середнє арифметичне складових модулів.

1. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

7.1. Розподіл балів, які отримують студенти (кількісні критерії оцінювання)

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Робота на лекціях	0...3	4	0...12
Виконання і захист практичних (семінарських) робіт	0...5	4	0...20
Модульний контроль	0...18	1	0...18
Змістовний модуль 2			
Робота на лекціях	0...3	4	0...12
Виконання і захист практичних (семінарських) робіт	0...5	4	0...20
Модульний контроль	0...18	1	0...18
Усього за семестр			0...100

Семестровий контроль (диференційований залік) проводиться у разі відмови студента від балів поточного тестування й за наявності допуску до диференційованого заліку. Під час складання семестрового диференційованого заліку студент має можливість отримати максимум 100 балів.

7.2. Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру

Досягненню ними належного рівня компетентності, який за підсумками навчання визначається за такими критеріями:

Відмінно (90-100). "Відмінно" – теоретичний зміст дисципліни (курсу) засвоєний студентом повністю, необхідні практичні навички роботи з навчальним матеріалом повністю сформовані, всі навчальні завдання, що передбачені робочою навчальною програмою, виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.

Добре (75-89). Теоретичний зміст курсу засвоєний повністю, практичні навички роботи з навчальним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, що передбачені робочою навчальною програмою, виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота має декілька незначних помилок або одну-дві значні помилки.

Задовільно (60-74). Теоретичний зміст дисципліни засвоєний частково, деякі практичні навички роботи з навчальним матеріалом не сформовані, частина передбачених робочою навчальною програмою завдань не виконана, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального, відповідь (в усній або письмовій формі) фрагментарна, непослідовна.

Незадовільно (0-59): студент має фрагментарні знання, що базуються на попередньому досвіді, але не здатен формулювати визначення понять, класифікаційні критерії та тлумачити їхній зміст, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань.

Відповідно до п. 3.2. Положення про рейтингове оцінювання досягнень студентів у Національному аерокосмічному університеті «Харківський авіаційний інститут» студенту можуть призначатися бали за інші активності, пов'язані з навчальною дисципліною, які нараховуються та можуть бути враховані у загальній оцінці за семестр. Бали зокрема можуть призначатися за такі активності, пов'язані з навчальною дисципліною, як:

- участь у науковому комунікативному заході (конференції, семінарі, круглому столі тощо) із написанням тез наукової доповіді за предметом навчальної дисципліни (20 балів);
- участь у другому турі Всеукраїнської олімпіади відповідного напрямку (20 балів);
- участь (прослуховування) не менше у 5 вебінарах, пов'язаних з навчальною дисципліною (3-15 балів);
- участь у тренінгу, пов'язаному з навчальною дисципліною (15 балів);
- проходження он-лайн курсу, пов'язаного з навчальною дисципліною (20 балів);
- участь та отриманні рейтингового місця у тематично пов'язаному із предметом навчальної дисципліни студентському конкурсі (30 балів);
- розробка та створення дидактичного матеріалу за тематикою предмету навчальної дисципліни (15 балів) (підтвердження - дидактичний матеріал);
- проведення правоосвітнього заходу із учнями шкіл та інших навчальних закладів за тематикою навчальної дисципліни (20 балів);
- написання реферату /презентації, доповіді (5 балів);
- участь у не менше заходах, що проводяться студентськими професійними об'єднаннями за спеціальністю (5-15 балів);

- інші активності, пов'язані з навчальною дисципліною, за попереднім погодженням із науково-педагогічним працівником, який викладає навчальну дисципліну.

8. Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

9. Політика навчального курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків. Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання. Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються.

Дотримання вимог академічної доброчесності студентами під час вивчення навчальної дисципліни. Під час вивчення навчальної дисципліни студенти мають дотримуватися загальноприйнятих морально-етичних норм і правил поведінки, вимог академічної доброчесності, передбачених Кодексом академічної доброчесності та забезпечення її дотримання Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут». Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикавання джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. При виконанні індивідуальної самостійної роботи до захисту допускаються реферати, які містять не менше 60 % оригінального тексту при перевірці на плагіат, есе – 70 %

Вирішення конфліктів. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, а також правила

етичної поведінки регламентуються Кодексом етики в Національному аерокосмічному університеті «Харківський авіаційний інститут».

9. Методичне забезпечення

1. Mentor: <https://mentor.khai.edu/course/>

10. Рекомендована література

Основні нормативні акти:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. URL: http://www.echr.coe.int/Documents/Convention_UKR.pdf.
3. Рекомендація Rec (2004)4 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам про роль Європейської конвенції з прав людини в університетській освіті та професійній підготовці. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_573.
4. Загальна декларація прав людини. Прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III). Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 року. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_015.
5. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права (1966 р.). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2148-08>.
6. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією: підписана від імені України 27.01.1999 р.; ратифікована 18.10.2006 р., набрала чинності для України 01.03.2010 р. *Офіційний вісник України*. 2010. № 15. Ст. 717.
7. Кримінальний кодекс України: Закон від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>. (Дата звернення 10.02.2018 р.).
8. Додатковий протокол Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв збройних конфліктів неміжнародного характеру (Протокол II), від 8 червня 1977 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_200#Text
9. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується прийняття додаткової відмітної емблеми (Протокол III), від 8 грудня 2005 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g74#Text
10. Європейська конвенція про боротьбу з тероризмом 1977 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_331#Text
11. Женевська конвенція про поводження з військовополоненими 1949р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_153#Text
12. Кишинівська конвенція про правову допомогу та правові відносини у цивільних, сімейних і кримінальних справах 2002 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_619#Text
13. Конвенція про боротьбу із захопленням заручників 1979 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_087#Text

14. Конвенція про боротьбу з незаконним захопленням повітряних суден 1970 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_167#Text
15. Конвенція про боротьбу з незаконними актами, спрямованими проти безпеки цивільної авіації 1971 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_165#Text
16. Конвенція про боротьбу з торгівлею людьми і з експлуатацією проституції третіми особами 1949 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_162#Text
17. Конвенція про запобігання злочину геноциду та покарання за нього 1948 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_155#Text
18. Конвенція про захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту 1954 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_157#Text
19. Конвенція про захист цивільного населення під час війни 1949 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_154#Text
20. Конвенція про поліпшення долі поранених, хворих та осіб, які зазнали корабельної аварії зі складу збройних сил на морі 1949 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_152#Text
21. Конвенція про поліпшення долі поранених і хворих у діючих арміях 1949 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_151#Text
22. Конвенція про правопорушення та деякі інші дії, вчинені на борту повітряного судна 1963 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_244#Text
23. Конвенція про припинення злочину апартеїду та покарання за нього 1973 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_149#Text
24. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують людську гідність, видів поводження і покарання 1984 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_085#Text
25. Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності 2000 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_789#Text
26. Конвенція Ради Європи про запобігання тероризму 2005 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_712#Text
27. Міжнародна конвенція про боротьбу з актами ядерного тероризму 2005 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_d68#Text
28. Міжнародна конвенція ООН про боротьбу з бомбовим тероризмом 1997 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_374#Text
29. Міжнародна конвенція ООН про боротьбу з фінансуванням тероризму 1999 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_518#Text
30. Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації 1966 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_105#Text
31. Протокол про боротьбу з незаконними актами насильства в аеропортах, що обслуговують міжнародну цивільну авіацію, який доповнює Конвенцію про боротьбу з незаконними актами, що спрямовані проти безпеки цивільної авіації, прийняту в Монреалі 23 вересня 1971 р. URL:

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_269#Text

32. Протокол про попередження і припинення торгівлі людьми, особливо жінками і дітьми, і покарання за неї, що доповнює Конвенцію ООН проти транснаціональної організованої злочинності. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_791#Text

33. Протокол проти незаконного ввозу мігрантів по суші, морю і повітрю, що доповнює Конвенцію ООН проти транснаціональної організованої злочинності. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_790#Text

34. Статут Міжнародного військового трибуналу для Далекого Сходу 1946 р. URL: <https://docs.cntd.ru/document/902053853>

35. Статут Міжнародного військового трибуналу для суду та покарання головних військових злочинців європейських країн осі 1945 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_201#Text

36. Статут Міжнародного кримінального трибуналу щодо колишньої Югославії 1993 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/995_711#Text

37. Статут Міжнародного кримінального трибуналу щодо Руанди 1994 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_d65#Text

38. Резолюція Генеральної Асамблеї ООН «Про визначення агресії» 1974 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_001-74#Text

39. Римський статут Міжнародного кримінального суду 1998 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_588#Text

40. Додатковий протокол I щодо захисту жертв міжнародних збройних конфліктів 1977 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_199

41. Додатковий протокол II щодо захисту жертв збройних конфліктів не міжнародного характеру 1977 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_200 19. Другий додатковий протокол до Європейської конвенції про видачу правопорушників від 17 березня 1978 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_035

42. Конвенція про боротьбу з незаконними актами, спрямованими проти безпеки морського судноплавства від 10 березня 1988 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_220

43. Конвенція про заборону або обмеження застосування конкретних видів звичайної зброї, які можуть вважатися такими, що завдають надмірних ушкоджень або мають невибіркову дію 1980 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_266

44. Конвенція про заборону застосування, накопичення запасів, виробництва і передачі протипіхотних мін та про їхнє знищення 1997 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_182

45. Конвенція про заборону розробки, виробництва і накопичення запасів бактеріологічної (біологічної) і токсичної зброї та про їх знищення 1972. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_182

46. Конвенція про заборону розробки, виробництва, накопичення,

застосування хімічної зброї та про її знищення 1993 р. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/mu93k28u> 35. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_004

47. Конвенція про захист цивільного населення під час війни 1949 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_154 37. Конвенція про кіберзлочинність від 23 листопада 2001 р. URL: Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_575 38. Конвенція про незастосування строку давності до воєнних злочинів і злочинів проти людства від 26 листопада 1968 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua-/laws/show/995_168 39. Конвенція про фізичний захист ядерного матеріалу та ядерних установок від 26 жовтня 1979 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua-/laws/show/995_024

48. Міжнародна конвенція про боротьбу з вербуванням, використанням, фінансуванням і навчанням найманців від 4 грудня 1989 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_103

Підзаконні акти:

1. Про введення воєнного стану в Україні. УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ №64/2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>

2. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 06.05.2015 р. «Про Стратегію національної безпеки України»: Указ Президента України від 26.05.2015

3. Закон України Про внесення змін до Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу" (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2024, № 18, ст.75).

4. Закон України Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення порядку обробки та використання даних у державних реєстрах для військового обліку та набуття статусу ветерана війни під час дії воєнного стану (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2024, № 18, ст.76).

5. Закон України Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення прав військовослужбовців та поліцейських на соціальний захист (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2024, № 22, ст.196).

6. Закон України Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення прав військовослужбовців та поліцейських на соціальний захист (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2024, № 22, ст.196)

7. A/CONF.6/1. Доповідь Першого конгресу ООН із запобігання злочинності й поведженню з правопорушниками (Женева, 22 серп. – 3 вер. 1955 р.). URL: <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC>.

8. 3 A/CONF.26/7. Доповідь Третього конгресу ООН із запобігання злочинності й поведженню з правопорушниками (Стокгольм, 9–18 серп. 1965 р.). URL: <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC>.

9. A/CONF.87/14/Rev.1. Доповідь Шостого конгресу ООН із

запобігання злочинності й поводженню з правопорушниками (Каракас, 25 серп. – 5 вер. 1980 р.). URL: <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC>.

10. A/CONF.144/28/Rev.1. Доповідь Восьмого конгресу ООН із запобігання злочинності й поводженню з правопорушниками (Гавана, 27 серп. – 7 вер. 1990 р.). URL: <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC>.

11. A/CONF.203/18. Доповідь Одинадцятого Конгресу ООН із запобігання злочинності і кримінального правосуддя (Бангкок, 18–25 квіт. 2005 р.). URL: <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC>.

12. АЖЕ8/65/230. Доповідь Дванадцятого Конгресу ООН із запобігання злочинності і кримінального правосуддя (Бразилія, 12–19 квітня 2010 року). URL: <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC>.

13. ADO 15/33/688. Доповідь Тринадцятого Конгресу ООН із запобігання злочинності і кримінального правосуддя (Доха, 12–19 квітня 2015 року) URL: <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC>

14. Elements of Crimes, International Criminal Court URL:<https://www.icc-cpi.int/nr/rdonlvres/336923d8-a6ad-40ec-ad7b-45bf9de73d56/0/elementsofcrimesena.pdf>

15. Integrating UNSCR 1325 and gender perspective into the NATO command structure: BI-SC Directive 040-001 (Public version). URL: <https://www.act.nato.int/images/stories/structure/genderadvisor/nu0761.pdf>

16. International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearance. URL: <https://www.ohchr.org/en/hrbodies/ced/pages/conventionced.aspx>

17. IV Конвенція про закони і звичаї війни на суходолі та додаток до неї: Положення про закони і звичаї війни на суходолі. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_222

18. MCM-0009-2015 Military Guidelines on the Prevention of, and Response to, Conflict-related Sexual and Gender-Based Violence. URL: https://www.nato.int/issues/women_nato/2015/MCM-0009-2015_ENG_PDP.pdf

19. 6. Measuring Gender Equality in Science and Engineering: the SAGA Toolkit, SAGA Working Paper 2. Paris, 2017. URL: <http://unesdoc.unesco.org/images/0025/002597/259766e.pdf>

20. NATO/EAPC action plan for the implementation of the NATO/EAPC policy on women peace and security. URL: https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/pdf_t_2016_07/160718-wps-action-plan.pdf

21. Protocol Additional to the Geneva Conventions of 12 August 1949, and relating to the Protection of Victims of International Armed Conflicts (Protocol I), 8 June 1977. URL:https://www.icrc.org/en/doc/assets/files/other/icrc_002_0321.pdf

22. Report of the Special Rapporteur on the promotion of truth, justice, reparation and guarantees of non-recurrence (Distr.: General, 21 August 2017, A/HRC/36/50). URL: <https://undocs.org/A/HRC/36/50>

23. The rule of law and transitional justice in conflict and post-conflict societies: Report of the Secretary-General (Distr.: General, 23 August 2004, S/2004/616). URL: <https://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/PCS%20S%202004%20616.pdf>

24. The Special Jurisdiction for Peace in Colombia: Recommendations for the Selection of Judges of the Chambers and Divisions of the Tribunal for Peace. URL: http://www.dplf.org/sites/default/files/the_special_jurisdiction_peace_colombia_web_06_03_2016_0.pdf 12. Воєнна доктрина України, затверджена Указом Президента України від 24 вер. 2015 р. № 555/2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/555/2015>

25. Положення про проходження громадянами України служби у військовому резерві Збройних Сил України : Указ Президента України від 29 жовт. 2012 р. № 618/2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/618/2012#>

26. Про альтернативну (невійськову) службу: Закон України від 12 груд. 1991 р. № 1975-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1975-12#>

27. Про військовий обов'язок і військову службу: Закон України від 25 берез. 1992 р. № 2232-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2232-12#>

28. Про Військову службу правопорядку у Збройних Силах України : Закон України від 7 берез. 2002 р. № 3099-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3099-14/ed20040303#>

29. Про державні гарантії соціального захисту військовослужбовців, які звільняються зі служби у зв'язку з реформуванням Збройних Сил України, та членів їх сімей: Закон України від 15 черв. 2004 р. № 1763-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1763-15#>

30. Про Дисциплінарний статут Збройних Сил України : Закон України від 24 берез. 1999 р. № 551-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/551-14#56>. Про затвердження переліку сімейних обставин та інших поважних причин, що можуть бути підставою для звільнення громадян з військової служби та із служби осіб рядового і начальницького складу : Постанова КМУ від 12 черв. 2013 р. № 413. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/413-2013-%D0%BF#57>. Про Збройні Сили України : Закон України від 06 груд. 1991 р. № 1934-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1934-12#>

31. Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію : Закон України від 21 жов. 1993 р. № 3543-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3543-12#59>. Про національну безпеку України: Закон України від 21 черв. 2018 р. № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#60>. Про оборону України: Закон України від 06 груд. 1991 р. № 1933-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12#>

32. Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб : Закон України від 9 квіт. 1992 р. № 2262-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2262-12#>

33. Кабінет Міністрів України. Постанова від 30 грудня 2022 р. № 1487

Про затвердження Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1487-2022-п#Text>

Основна:

1. Військове право України : навч. посіб. / Н. Є. Філіпенко, С. Ю. Лукашевич, І. Ю. Тур та ін. ; за заг. ред. О. М. Литвинова, С. М. Мельника. – Харків : Право, 2026. – 199 с.
2. Богуцький П. П. Військове право: нормативно-ціннісне обґрунтування воєнної безпеки : монографія. Львів. 2016. 173 с.
3. Богуцький П. П., Скуріхін С. М. Основи військового права України : курс лекцій. 2-ге вид., перероб. та доп. Одеса :Фенікс, 2011. 343 с.
4. Богуцький П. П. Військове право України: джерела, структурата, розвиток: моногр. Одеса : Фенікс, 2008. 188 с.
5. Військове право : підручник / за ред. І.М. Коропатніка, І.М. Шопіної. К.: Алерта, 2019. 648 с.
6. Григоренко Є. І. Конституційні засади проходження військової служби громадянами України: проблеми теорії та практики : монографія. Харків : Право. 2010. 280 с.
7. Колодій А. М., Кривенко О. В., Пашинський В. Й. Військове право України : підруч. Київ: НУОУ, 2019. 392 с
8. Корж І.Ф. Військове право та його місце в системі національного права: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції Система військової юстиції у забезпеченні національної безпеки України, м. Київ, 2019 р. / упоряд: Пилипчук В.Г., Коваль В.П., Богуцький П.П., Беланюк М.В., Дорогих С.О., Доронін І.М., Радзієвська О.Г. Київ: Видавничий дім “АртЕк”. 2019. С. 97-101.
9. Гибалюк І.І., Головка С.Г., Шаріпова В.С. Перспективи розвитку і сучасний стан військового права: матеріали XXVIII Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції Пріоритетні напрями розвитку науки, м. Вінниця, 18 берез. 2019 р. Вінниця, 2019. Ч. 1. С. 53-57.
10. Шопіна І.М., Гуцин О.О. Актуальні проблеми сучасного стану розвитку воєнного (військового) права як науки і навчальної дисципліни. Форум права. 2017. № 2. С. 144-148. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2017_2_24
11. Шульгін В.В. Військова юстиція в Україні: генезис реалізації військово-правової концепції: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції Система військової юстиції у забезпеченні національної безпеки України, м. Київ, 2019 р. / упоряд: Пилипчук В.Г., Коваль В.П., Богуцький П.П., Беланюк М.В., Дорогих С.О., Доронін І.М., Радзієвська О.Г. Київ: Видавничий дім “АртЕк”. 2019. С. 117-128.
12. Каткова Т.Г. Військове право: сучасний стан і перспективи розвитку: матеріали науково-практичної конференції Актуальні проблеми захисту прав та

представництва законних інтересів військовослужбовців та військовозобов'язаних у кримінальному та адміністративному законодавстві України: сучасний стан та перспективи, м. Харків, 11 груд. 2015 р. Харків: Харківський економіко-правовий університет, 2015.

13. Демократичний цивільний контроль над сектором безпеки і оборони: теорія і практика : навчальний посібник / В. А. Ященко, В. Г. Пилипчук, П. П. Богуцький, О. Д. Довгань, І. М. Доронін, О. В. Петришин; за заг. ред. В. Г. Пилипчука; Науково-дослідний інститут інформатики і права НАПрН України. Київ; Одеса : Фенікс, 2020. 224 с.

14. Мехеда В.Д., Червякова О.В., Іващенко С.В. Військова служба: підготовка, вступ, проходження та припинення (правові аспекти управління персоналом): навчально-методичний посібник / В.Д. Мехеда, О.В. Червякова, С.В. Іващенко. Х.: Військово-юридичний інститут Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, 2021. 332 с.

15. Коваль Д. О., Авраменко Р. А. Воєнні злочини. Особливості розслідування міжнародних злочинів, скоєних в контексті збройного конфлікту на Донбасі / Д. О. Коваль, Р. А. Авраменко. Київ : ГО Truth Hounds ; Одеса : Фенікс, 2019. 36 с.

Додаткова

16. Баулін Ю.В., В.І. Борисов, В.І. Тютюгін та ін. Кримінальне право України: Загальна частина: підручник. Харків: Право, 2010. 456 с.

17. Баулін Ю.В., В.І. Борисов, В.І. Тютюгін та ін. Кримінальне право України: Особлива частина: підручник. Харків: Право, 2010. 608 с.

18. Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. Харків: Право, 2016. Т. 17: Кримінальне право / редкол.: В.Я. Тацій (голова), В.І. Борисов (заст. голови) та ін.; Нац. акад. прав. наук України; Ін-т держави і права ім.В.М. Корецького НАН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2017. 1064с.

19. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за заг. ред. О.М. Литвинова. К.: «Центр учбової літератури», 2016. 536 с.

20. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. 9-те вид., переробл. і допов. К.: Юридична думка, 2012. 1316 с.

21. Велика українська кримінологічна енциклопедія. У 2 т. / редкол.: В. В. Сокурєнко (голова), О. М. Бандурка (співголова) та ін.; наук. ред. О. М. Литвинов. Харків : Факт, 2021. 853 с.

Підручник, навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали, монографії та інші наукові видання:

1. Коропатнік І.М. Військове право : підручник / за ред. І.М. Коропатнік, І.М. Шопіної. К.: Алерта, 2019. 672 с

2. Міжнародне кримінальне право (співробітництво держав у протидії

злочинності): підручник / В. А. Гринчак, І. В. Земан, І. І. Когутич, О. К. Марін. Харків: Право, 2019

3. 2. Зелінська Н. А. Теорія та практика міжнародного кримінального права : підручник: навч. посіб. Одеса : Фенікс, 2017. 582 с.

4. 3. Фідря Ю.О. Європейські стандарти кримінального судочинства: Вежа-Друк, 2016. 42 с. URL: <https://www.law.eenu.edu.ua>

5. Піддубна, М. В. Імплементация норм міжнародного кримінального права про воєнні злочини в Кримінальний кодекс України [Електронний ресурс] : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 - Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право / М. В. Піддубна ; наук. кер. М. М. Сенько ; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, Львів. нац. ун-т ім. І. Франка, М-во освіти і науки України. - Електрон. текстові дані. Київ, 2020. 259 с. Режим доступу: <http://idpnan.org.ua/files/2020/piddubna-m.v.-implementatsiya-norm-mijnarodnogo-kriminalnogo-prava-pro-voenni-zlochiny-u-kriminalniy-kodeks-ukrayini- d .docx>

6. Cryer, R. An Introduction to International Criminal Law and ProcedureЕлектронний ресурс [Електронний ресурс] / R. Cryer, D. Robinson, S. Vasiliev. 4th Edition. Cambridge : Cambridge University Press, 2019. 575 p. Режим доступу: <https://www.cambridge.org/highereducation/books/an-introduction-to-international-criminal-law-and-procedure/7A2068BB50AE8386A5D8C689F140C37C#overview>

7. Гладкова Є.О. Стратегія й тактика протидії наркозлочинності в Україні: монографія. Харків: Діса плюс, 2019. 464 с.

8. Жаровська Г.П. Транснаціональна організована злочинність в Україні: феномен, детермінація, протидія: монографія. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т, 2018. 568 с.

9. Лукашевич С.Ю. Об'єкти запобігання злочинності та корупції// Теорія і практика правознавства: електронне наукометричне фахове видання Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Головний редактор д-р юрид. наук, проф. А. П.Гетьман. Випуск 2 (20) / 2021. С. 12. URL: <http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/244883>

10. Машлякевич Д.С. Литвинов О.М. Стратегії запобігання і протидії корупції в Україні: монографія / за загальною редакцією д-ра юрид. наук, проф. О. М. Литвинова. Харків: ТОВ «В деле», 2016. 260 с.

11. Спіцина Г. О., Філіпенко Н. Є. Терористична діяльність: кримінально-правова політика протидії // Кримінально-правові та кримінологічні засоби протидії злочинам проти громадської безпеки та публічного порядку : зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф. до 25-річчя ХНУВС (18 квіт. 2019 р., м. Харків) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; Кримінол. асоц. України. Харків : ХНУВС, 2019. С. 188-191.

12. Філіпенко Н. Є. Кримінологічна діяльність судово-експертних установ України : монографія. Харків : Коллегіум, 2020. 392 с.

13. Філіпенко Н., Іванович О. (2026) Військова реформа крізь призму гендерної рівності: український досвід. Архів кримінології та судових наук. 2026. Т. 13, № 1. С. 160–173. DOI: <https://doi.org/10.32353/acfs.13.2026.15>.

14. Наталія Євгенівна Філіпенко, Юрій Анатолійович Пономаренко, Ганна Олександрівна Спіцина, Сергій Юрійович Лукашевич, Валерій Федорович Оболенцев (2026). Міжнародні стандарти у сфері запобігання незаконному поводженню зі зброєю: досвід для України. Вісник Асоціації кримінального права України : електрон. наук. вид. / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Громад. орг. «Всеукр. асоц. кримін. права». – Харків: [б. в.], 2026. – Вип. 1(25). С. 185-259. URL: <https://vakp.nlu.edu.ua/article/view/361021>. DOI: <https://doi.org/10.21564/2311-9640.2026.25.361021>.

15. Філіпенко Н., Лукашевич С. Жінки у війську в історичному та гендерному контексті. Пропілеї права та безпеки, 2025. №8. С. 165-172. DOI: <https://doi.org/10.32620/pls.2025.8.40>.

16. Наталія Філіпенко, Сергій Лукашевич (2024) Внесок міжнародних трибуналів у розвиток міжнародної судової процедури. Нові можливості та перспективи щодо притягнення до відповідальності представників рф після ратифікації Україною Римського статуту Міжнародного кримінального суду та поправок до нього: матеріали науково-практичного круглого столу 7 листопада 2024 року. Київ : Алерта, 2024. 168 с. С. 125-132

17. Харитонов С.О. Кримінальна відповідальність за військові злочини за кримінальним правом України: монографія. Харків: Право, 2018. 328 с.

18. Шаблистий В. В. Безпековий вимір кримінального права України: людиноцентристське дослідження: монографія. Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ: Ліра ЛТД, 2015. 420 с.

19. Яворська Г.М. Концепт «війна»: семантика і прагматика. Стратегічні пріоритети. Сер.: Філософія. (2016). № 1. С. 14–23. Доступно з http://www.irbisnbn.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbnv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21RE.

20. Mykola Nechyporuk, Oleksandr Kliuiev, Aleksandar Ivanović, Nataliia Filipenko (2021) Development Strategy of International Cooperation of Forensic Science Institutions of Ukraine with Foreign Experts in Prevention of Terrorist Attacks on Aerospace Industry and Critical Infrastructure. Integrated Computer Technologies in Mechanical Engineering – 2021. Synergetic Engineering Pp. 825848. Presents the proceedings of the ICTM'21 Conference held in Kharkov, Ukraine, at November 28–29, 2021. ISBN: 978-3-030-94259-5 (eBook). URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-030-94259-5_64

21. Vladislav Fedorenko, Natalia Filipenko, Inesa Shumilo, Volodymyr Nesterovych, Svitlana Nischymna, (2021) Entrepreneurial activity of the IT sector in the conditions of the COVID-19 pandemic and in the post-quarantine period. Entrepreneurship and Sustainability Issues, VsI Entrepreneurship and Sustainability Center, vol. 8(4), pages 697-712, June. Handle: RePEc:ssi:jouesi:v:8:y:2021:i:4:p:697-

712DOI: 10.9770/jesi.2021.8.4(43) (Wed of Science).

22. Natalia Filipenko, Serhii Lukashevych, Serhii Danets. The heuristic potential of the synergistic paradigm in law and criminology. Archives of Criminology and Forensic Sciences: Scientific Journal. Kharkiv: NSC «Hon. Prof. M.S. Bokarius FSI» № 1 (7) 2023. 212 p. illustrated. P. 107-121. DOI: <https://doi.org/10.32353/acfs.7.2023.09>

23. Nechyporuk, M., Pavlikov, V., Ivanović, A., Filipenko, N. (2021) Forensic Science Possibilities Within The Framework Of Criminal Proceedings While Aviation Accidents (Review Article). Archives of Criminology and Forensic Sciences. 1(3). 56-66. DOI: <https://doi.org/10.32353/acfs.3.2021.05>

24. Mykola Nechyporuk, Volodymyr Pavlikov, Nataliia Filipenko, Hanna Spitsyna, Ihor Shynkarenko. Cyberterrorism Attacks on Critical Infrastructure and Aviation: Criminal and Legal Policy of Countering. Conference on Integrated Computer Technologies in Mechanical Engineering–Synergetic Engineering ICTM 2020: Integrated Computer Technologies in Mechanical Engineering. 2020 pp 206-217(Indexed by SCOPUS, INSPEC, WTI Frankfurt eG, zbMATH, SCImago More information about this series at. URL: <http://www.springer.com/series/15179>, <https://doi.org/10.1007/978-3-030-66717-7>).

25. Filipenko, N., & Ivanović, A. (2026). Forensic-Legal Analysis of Ukraine's Draft Law 'on the Right to Civilian Firearms' in the Context of European Legal Standards. Theory and Practice of Forensic Science and Criminalistics, 42(1), 15-30. <https://doi.org/10.32353/khrife.1.2026.02>

12. Інформаційні ресурси

1. Сайт кафедри 702: URL: <https://education.khai.edu/departament/702>.
2. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>
3. Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL: <https://www.president.gov.ua>.
4. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
5. Офіційний сайт Судова влада України. URL: <https://court.gov.ua/>
6. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://reyestr.court.gov.ua>
7. Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України. URL: <https://minjust.gov.ua/ua>
8. Офіційний веб-сайт Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. URL: <http://www.ombudsman.gov.ua>
9. Офіційний веб-сайт Конституційного суду України. URL: <http://www.ccu.gov.ua>
10. Офіційний сайт Міністерства внутрішніх справ України. URL: <http://mvs.gov.ua>.
11. Офіційний сайт Національної поліції. URL: <https://www.npu.gov.ua>

12. Офіційний веб-сайт Вищої ради правосуддя. URL: <http://www.vru.gov.ua>
13. Український портал практики Європейського суду з прав людини. URL: <http://eurocourt.in.ua>
14. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського – <http://www.nbuv.gov.ua/>